

CUMHURİYET ÇINARI

Her tanımlama, tanımlanan konunun diğer konulardan ve/veya türdeşi, yakını diğer örneklerinden ayırmak demektir. Hiç şüphesiz ki cumhuriyet rejimi altında tanımladığımız yönetim biçimlerinden Türkiye Cumhuriyeti ayrı, hâtâ üstün özellikler taşımaktadır.

Cumhuriyet rejiminin genel tanımlarının dışında, Türkiye Cumhuriyeti eşsiz bir mücadele ve bütünüyle toplum yapısında yapılan büyük devrimlerin sonucu olmasından dolayı sayfalara sığmayacak kadar kökü derinlerde olan pek çok kavram ve sıfatlar ile Türk Gençliği'nin gözünde canlanıyor; canlı kalmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti'ni kurulmuş diğer Cumhuriyet rejimlerinden ayrı, daha üst bir noktada görmek gereklidir. Ben bu nedenle Cumhuriyetimizi bir “Çınar Ağacı”na benzetmekte sakınca görmüyorum. Gölgesinde “**insan**” olarak yaşanan bir **Cumhuriyet Çınarı**.

Cumhuriyet Çınarı tanımlaması ile Türkiye Cumhuriyeti'ni koymak istediğimiz yeri daha da belirgin kılmak açısından kavramlara ağırlık vererek ilerleyeceğim. Bunlar Türkiye Cumhuriyeti'ni cumhuriyet yapan şu kavramlardır:

- “Ulusal ve ekonomik bağımsızlık”,
- “Bilimsel düşünceye dayalı bir toplum örneği”,
- “Atatürk'ün uygarlık projesi ve ‘insan’ olarak yaşamak”.

Bu kavramlarla beslenen Cumhuriyet Çınarı'nı yaşatmanın yolu yine bu kavramları benimsemek, bunları özümsemek ve bu kavramların çağdaş şekilde geliştirilmesi ile mümkün olabilecektir. Bu kavramları benimsemek yolunda yaşanan çekinceler, saptırmalar yine bu kavramların ya çok iyi anlatılamaması ya da çok iyi anlaşılmasından kaynaklanmaktadır. Türk gencine bu nedenle “Çınar”ın gölgesinde yaşamak değil, **gölgeyi karanlığa dönüştürmek isteyen her türlü düşünsel çarpıklıkla mücadele etmek** görevi de yüklenmektedir. Bu sorumluluk ve görevi duymak, bunun bilincinde olmak gereklidir.

Cumhuriyet rejiminin temelinde böyle bir iç dinamik yatar. Demokrasiye ve onun taşıyıcısı özgürlüklere dayalı dinamik yapısıyla cumhuriyet rejimi, bazen kendisine karşı tavırlarla karşı karşıya kalabilmekte ve bu tehlikelerin olabileceğini de öngörmektedir. Bu öngörü çeşitli kanunlarla önleme dönüşmektedir. Bu doğal dinamikte –kanımca- kanun dışında bir savunma mekanizması da eğitilmiş ve bilinçli vatandaşdır. Bilinçlilik oranı ve cumhuriyet eğitiminin ürünleri olan gençler sayıca çoğunluğu oluşturdukça cumhuriyet yönetimi rejim tehlikesinden uzaktır ve bu anlamda da belki hem birey hem de devlet açısından en güvenli yönetim biçimidir. Özgürlüklerin doyasıya yaşanabileceği demokratik koşulların hoş kokulu bahçesidir adeta...

Kuşkusuz, bu bahçe yine onu mücadelesiyle yaratmış Türk halkının malıdır. Başkalarının arka bahçesi olmak ise Atatürk ve arkadaşlarının eşi görülmemiş Kurtuluş Destanı'nda lanetlenir. İşte ulusal ve ekonomik bağımsızlığı cumhuriyetin olmazsa olmaz koşulu olarak görmek ve göstermek istiyorum:

1) Ulusal ve Ekonomik Bağımsızlık

Ulusal ve ekonomik bağımsızlık bir toplumun topluluk mu, toplum mu olacağına göstergesidir.

Bir çocuk düşünün: Bir ailenin, bir toplumun, bir ülkenin içine doğar; yeni bir umuttur, geleceğin simgesidir adeta. Biyolojik gelişimini tamamlaması normal sağlık koşullarda mutlaklıktır. Peki düşünsel gelişimini tamamlaması? İşte en önemlisi olan bu düşünsel yanın çağdaş dünya çerçevesinde sağlıklı gelişimi içine doğduğu ailenin, toplumun, ülkenin ve ülkenin sahip olduğu kültürel, siyasal şartlara birebir bağlıdır.

Bir genç olarak ilkokuldan itibaren kafama kazınmış olan gerçek Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının üzerinde yaşadığım, havasını soluduğum, toprağından beslendiğim ülkemin “benim ülkem” olmasını sağladıkları ve bu yönde şehit kanı döküldüğüdür. Bu benim kafama kazınmış bir tarihi gerçek olmanın yanı sıra, gençliğime yüklenmiş bir umudun, bir mirasın da işaretidir. Bu miras taşımaya açık bilinçlerden oluşmuş bir gençlik işte topluluktan topluma geçişin sarsılmaz temelidir.

Ulus olarak başka ulusların güdümüne girmiş bir ülkede geleceği şekillendirecek gençlerin kültürel bir zenginlik oluşturması, “insan” olarak yaşaması ne kadar mümkündür? Cumhuriyet rejiminde yaşamasaydık, bulunduğumuz yüzyılda bir gücün tutsağı mıydık şimdi? Evet... Ne kültürden, ne özgür düşünceden, ne geçmişten, ne yarından bahsedebilirdik. Onurlu bir yaşamı seçmek fedakarlık gerektirir. Atatürk ve arkadaşları bunu yapmadı mı? Onların ardında kilitlenen milyonlarca Türk bunu yapmadı mı? Şu iki sonuçtan birini öngörmüyor muydu Kurtuluş Savaşı ve ardından yapılan devrimler: Ya var olmak, ya yok olmak!

Ben bir Türk genci olarak Cumhuriyetimi yaşamamın, var olmamın sigortası olarak görüyorum. Bakın “Cumhuriyetim” diyorum. Çünkü o benim Cumhuriyetim, umudum. Geleceğe güvenle bakabilmemin temel koşulu. Ekonomik şartlarım ne kadar iyi düzeylere getirilmiş olursa olsun başka bir ülkenin güdümünde, sömürsünde yaşadığımda ben gençliğimin sorumluluğunu nasıl yerine getireceğim? Ya da gençliğimin bir sorumluluktan çok başkalarına “hizmet” etmekten kurulu olacağını söyleyebilir miyiz?

Beni doğuran anneme, bana umut bağlayan halkıma nasıl yararlı olacağım? Yaptığım her şey, tüm başarılarım bağımlı olduğum devletin, gücün başarısı olmayacak mı? Annem beni onlar için mi doğurdu? Hayır! Ben gururunu, onurunu hiçbir zaman yitirmemiş olan Türk halkının bir genciyim, bir Türk genciyim. İnsan olarak yüklendiğim bir Cumhuriyet kültürünün ürünüyüm.

Ulusal egemenliğin sağlanması, sarsılmaz hale getirilmesinin bir diğer koşulu ekonomik bağımsızlığı da sağlamaktır. Osmanlı Devleti ise son dönemlerinde çağının teknik ve biliminin çok gerisindeydi. Bunun hayati derecede hissedildiği alan tarımdı. İmparatorluktan çok ekonomisi olmayan bir sömürge devleti haline gelmişti. 1838 tarihli İngiliz-Osmanlı Ticaret Sözleşmesi tüm Osmanlı ülkelerini yabancı tüketim mallarının serbestçe girdiği tam bir sömürge durumuna düşürmekteydi. Son 25 yılında elde edebildiği yıllık ortalama gelir artışı %1 dolayında bulunuyordu. Toplam nüfusun %82’si tarımla uğraşır, toplam ulusal gelirin %58’i tarımdan elde ediliyordu. Sanayi üretimin payı ise %12.3 idi. Devlet, özel kesim ve yabancıların işlettiği bütün sanayi kuruluşlarının toplam sayısı 282 idi.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra İzmir İktisat Kongresi bağımsızlık bilincinin ekonomi alanındaki temsilcisi olarak toplanır. Toplantıda İktisat Bakanı Mahmut Esat Bey söz alır ve Osmanlı'nın son yüzyılını değerlendirir: “Görünüşte ülke bizimdi. Ama aslında Türkiye iktisadi bakımdan bir sömürge olmuştu bile.” Ve şunu ekler: “Ben ulusal egemenliği, iktisadi egemenlik olarak anlarım.” İşte bu sözler ulusal egemenlikle ekonomik bağımsızlığın birbiriyle ne kadar ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağıntıyı –özellikle günümüz ekonomik mücadelelerle küreselleşen dünya yapısı açısından- gözden kaçırmamak gereklidir.

Ne yazık ki, Türkiye cumhuriyet olmasından, doğal kaynaklarından ve genç nüfusundan tam anlamıyla verim alamamakta, uygar olmanın gereklerini yerine getirmekte zorluklar yaşamaktadır. Bunların hepsi şüphesiz aşılabilir. Yeter ki bilimsel düşünceyi temel alalım; bunu toplumumuza, siyasetimize, ekonomimize, bireysel yaşam alanımıza hak ettiği ölçüde sokalım. Şimdi bu bilimsel düşünceye dayalı toplum örneğini açıklamak istiyorum:

2) Bilimsel Düşünceye Dayalı Bir Toplum Örneği:

Cumhuriyet rahatlık değil rahatsızlık rejimidir. Tembellik değil, çalışmak, sorumluluk sahibi olmak ve sorumluluklarını hem kendin hem de başkaları için yerine getirmek demektir. Yani demokrasidir: Başkasına duyulan “saygı”dır. Cumhuriyet rejimi bir ahlaklılık rejimidir. Ahlak ise insanı insan yapan bir öz denetim mekanizmadır. Yapıp-etmelerini belli ölçülere göre düzenlemek, kendi dışında bir başkasının varlığını da unutmamak demektir.

Türk Devrimi dünyanın bunalımlı bir gölgesinde güçlü bir çağdaş toplum yapısı yarattı. Bu toplum yapısını aile, eğitim, ekonomi ve devlet ilişkileri ile uyumlu bir bütün olarak kurmak, bireyin yaşamını yaşam kılacak üstün değerleri görmeye mümkündür.

Türk ulusu bu üstün değerlerle kendisini “kul” değil “insan” yerine koyan demokratik anlayışla Cumhuriyet Çınarının gölgesinde tanıştı. Ulusal kimliğini, tarihini, toplumunun eşit hak ve sorumluluk taşıyan üyesi olduğu bilincini kazandı. Felsefe ve sanat özgürlüğünün önemini, bir ulus olarak insanlık ailesi içindeki yerini bildi.

Demokrasinin ve bu türden pozitif özgürlüklerin içinden fıskırdığı tek rejimdir cumhuriyet. Boyanarak, başka adlara büründürülerek zihinlerde kabul oluşması beklenen her türlü ideolojiye karşı haklıyı korumanın adıdır. Yargı, yürütme, yasama ayrılığını, dengesini hissetmek demektir. Laiklik demektir. Bilimsellik, aydınlık, bağımsız kültür demektir. Her türlü bağnazlıktan, sınıf ayrımcılığından, din sömürsünden kurtulmak demektir. İşte bu nedenle Atatürk'ün bilimsel düşünceye dayalı toplum örneği laiklik ilkesi ile beslenir. Laiklik Türkiye Cumhuriyeti'nde bilimsel düşüncenin ve aydınlık bireyin güvencesidir.

Bilimsel düşünceye dayalı bir Türk toplumu olarak gölgesinde yaşadığımız Cumhuriyet Çınarı'nın bir diğer özelliği "barış"ın simgesi olmasıdır. Türkiye Cumhuriyeti onurunu, bağımsızlığını kazanmanın dışında hiçbir hırs ya da politik hesapla savaşa girmemiş ve bulunduğu coğrafyada da bu amaca yönelik girişimlerde caydırıcı rol oynamaktadır. Barışın simgesi ve güven unsuru olmuştur.

Savaşı değil barışı öngören Atatürk'ün uyguladığı bilimsel düşünce yapısı neydi? Şüphesiz her düşünsel yapı uygulamada başarıya uğrayamaz, tökezler. Peki Atatürk'ün hem düşüncede hem uygulamada şaşmaz sonuçlara ulaşabilme başarısı nereden ileri gelmektedir? Bunu açıklamak Cumhuriyetimizin dayandığı bilimsel temelleri de açıklamak anlamına gelecektir.

Bir ülkenin dini buyruklar ile değil ancak bilim ve onun verileri ile yönetilebileceği Atatürk'ün siyaset felsefesidir. Çünkü bilim kısaca doğru yöntem, doğru araştırma, doğru akıl yürütme, tutarlı ve geçerli sonuçlar çıkarmak demektir. Belki de en önemlisi kullandığı kavramları açıklıkla tanımlamasıdır. Atatürk Türk toplumunu tüm temel konularda kavram kargaşasından kurtaracak açıklıkta ve demokratik içerikte tanımlar getirmiştir. Bu kavramların en başında ulus, yurt, kültür ve uygarlık, demokrasi ve laiklik, özgürlük ve hoşgörü kavramları gelmektedir. Bu kavramlar devletin ailenin, eğitimin, ekonominin ve tüm üstün değerlerin demokratikleşmesi, içeriksizlikten ya da metafizikten, bilimsel ilkelerle donatılmasına geçişi demektir. Böylece Osmanlı devletinin yıkılış dönemindeki kurtuluş arayışlarından farklı olarak Atatürkçü devrimlerin ve ilkelerin nasıl tam ve sağlam temellerle iş gördüğünü sergileyebiliriz.

Bu büyük “sergi” ve onun ürünleri olan Atatürk’ün “Uygar Toplum”unu tanıyalım:

3) Atatürk’ün Uygarlık Projesi ve “İnsan” Olarak Yaşamak:

Türkiye Cumhuriyeti’nin tüm dünyaya örnek olacak bir uygarlık projesi olması niteliği söz konusudur. Atatürk Türkiye Cumhuriyetini öyle ilkelere dayandırmıştır ki, bu ilkeler tüm uygar insanlığın özlemini çektiği demokratik toplumsal düzenin ulusal ve uluslararası düzeyde tüm gereklerini tutarlı ve içtenlikli biçimde karşılayabilecek niteliktedir. Bu anlamda Atatürk 21. yüzyılın en önemsenen disiplinlerinden “toplum mühendisliği”nin uygarlık tasarımı çerçevesinde belki de ilk, en sistemli, en gerçekçi, en geleceğe açık biçimde uygulayıcılarındandır. Onun şekillendirdiği toplum, geçmişinden kopuk, kendine yabancılaşmış bir yapay toplum değildi. Özellikle bu sayılanların olmaması için Cumhuriyetin devrimleri çağdaş içerik kazandırmaya yönelik bir faaliyetler bütünü olmuştur. Birbirlerini tamamlayıcıdır.

Kültürden uygarlığa/medeniyete yükselen bir toplumu yaratmıştır Atatürk. Türkiye Cumhuriyeti bir kültür devleti olmaktan çok uygarlık devleti olmaya adaydır. Menfaat ilişkileri açısından bir arada yaşayan topluluklardan oluşmuş değildir Türkiye Cumhuriyeti. Onun gölgesinde çok derin izlere sahip ortak bir tarih, ortak bir dil, ortak bir kültür , zenginlik ve ülkü çerçevesinde bir araya gelmiş bir toplum yaşıyor. Toplum olma özelliğini, yani bilinçli, aydınlık bireylerden oluşmuş bir ulus olma özelliğini Atatürk’ün kazandırdığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Atatürk bu kazanımla yetinmemiş, ayrıca bu toplumun yüzünü batıya çevirmiş, uygar dünyadaki yerini de almasını sağlamıştır.

Büyük filozof Platon *Devlet* adlı eserinde devletin yöneticilerinin filozof ya da filozoflarının yönetici olması gerektiğini söyler. İşte Atatürk bunu kişiliğinde birleştirmiştir. Ulusallığını ve egemenliğini kaybetmiş bir toplumun yazgısını değiştirirken, içinde bulunulan durumu bir asker olarak değil, bir düşünür olarak değerlendirmemiş midir? Bu noktada bağımsızlık mücadelesinde en güvenilir ve geçerli yolu temsil etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti de bilimsel düşünce yapısının gereklerini yerine getirilmesi güçlenecektir. Bunu Atatürk iki farklı şekilde ifade etmiştir: Birincisi, “*Hayatta en hakiki mürşit ilimdir*” deyişi diğer ise şudur: “*Bireyler düşünür olmalıdır. Bireyler düşünür olmadıkça bir toplumu iyiye de kötüye de herkes yönlendirilebilir. Onun için biz işe köyden, mahalleden, yani bireyden başlıyoruz.*” Bu anlamda Atatürk için Türk kültürel ve siyasal dünyasının **aydınlanmacı filozofudur** diyebiliriz.

Platon'un adı geçen eserinden bir alıntı yaparak Atatürk'ün ne başardığını göstermek istiyorum:

“.....aklı başında olan bilir ki, insanın gözü iki karşıt sebepten iki türlü bulanır. Biri aydınlıktan karanlığa geçişte olur, öbürü de karanlıktan aydınlığa geçişte. Onun gibi düşünce de bir şeyi açık seçik göremeyince, buna gülecek yerde düşünmeli: Acaba daha ışıklı bir dünyadan gelip karanlıklara alışamadığı için mi yoksa bilgisizlikten aydınlığa varıp aşırı bir parlaklıkla kamaştığı için mi bulanık görüyor göz? Birincisi, övülecek, ikincisi acınacak bir haldir. Karanlığa alışamayan göz, ışıklı bir dünyadan geliyor demektir.

Bütün bu söylediklerim doğruysa, onlardan şu sonucu çıkarabiliriz: Eğitim birçoklarının sandığı şey değildir. Onlara göre eğitim bilgiden yoksun bir ruha bilgi koymaktır. Kör gözlere görme gücü vermek gibi.”¹

İşte Atamız kör gözlere görme gücü verdi. Aydınlatı kocaman bir toplumu. Bilgi sanılarak avunulan uygarlık dışı 'eski'liğin yerine övünülecek kadar 'yeni'liği koyarak.

İnsan olarak yaşamak Atatürk'ün düşünür, çağdaş bireyi ve Platon'un *bulanık görmeyen insanı* gibi yaşamaktır. İnsanı insan yapan özelliklerden birincisi onun akıl sahibi olmasıdır. Aklını kullanamayan insan uygar dünyada yer edinemez. Biyolojik sürecini tamamlar ve kaybolur gider. Atatürk bunu değil filozofça, insanca olanı seçmiş; insanın insan olmasını sağlayan düşünsel zenginliğin önünü açmıştır. Bu zenginliğin belli yönlerden değil her yönden beslenmesi içinde Cumhuriyet rejiminin bütün güzelliklerini seferber etmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1930'lardan itibaren giriştiği yorulmak bilmez tarih ve dil çalışmaları, bir yandan Türk halkının düşüncesi üzerindeki aşağılayıcı, onu kendisine yabancılaştıran dinsel ve sömürgeci baskıları sona erdirdi; Türk düşünce yaşamını özgürleştirerek demokratikleştirdi. Bir yandan Türk ulusunun uygarlık tarihindeki değerli yerinin anlaşılmasını sağladı. Bir yandan da Türk ulusunun Anadolu'yla bağının Etiler'e kadar uzandığını gösteren arkeolojik bulguların ortaya çıkarılmasını sağladı. Bu tarihi duyan bir aydınlanmacı tutum değil midir?

¹ Platon (Eflatun), *Devlet*, Çev: Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz, Remzi Kitabevi, Sekizinci Basım, İstanbul, Aralık 1995, s.202

Cumhuriyetin Türk toplumsal yaşamının her yanını, her parçasını, her ögesini çağdaştırma hareketinde halka ulaşmak, bunun Cumhuriyetin taşıyıcısı olan halka benimsetilmesi gerekiyordu. Halkevleri açılışları bunun örneğidir. Dil, edebiyat, tarih, güzel sanatlar, spor, sosyal yardımlaşma, kitaplık ve yayın kolları ile halkevleri “medeni” haklara sahip halkın evi olmadı mı? Yurttaşlarına özgürlük ve bağımsızlık üzerine kurulu demokratik dünya görüşü benimsetmeye çalışmak bir aydınlanma değil midir?

Öyle ki ben şu an bir Türkiye Cumhuriyeti Üniversitesi'nin araştırma görevlisi olarak ülkemizin kazanılmış olan siyasi bağımsızlığının dışında ve aslında onun olmazsa olmaz besleyici koşulu olarak görülebilecek bilimsel bağımsızlığı, Cumhuriyet kültürünün bağımsızlığını da ilerletmek, geliştirmek ve böylece sağlamlaştırmak zorundayım. Aydınlığa açık gözler yetiştirmek, kapanan gözleri yeniden açmak. Bu benim genlerime işlenmiş bir mirastır. Belki de Dünyanın hiçbir ülkesinde böylesine yoğun bir tarihi arkaplan, umutla yüklenmiş genç, dinamik bir Cumhuriyet mirası yok! Bu aydınlanmacı bir mirastır.

Atatürk Osmanlı İmparatorluğu'nun bir imparatorluktan çok, menfaatlerin aracı, Dünyadaki konumu açısından iştah kabartan bir potansiyel olarak görülmesinin farkında olan bir Cumhuriyet peygamberiydi². Mucize olarak görülenleri gerçek yapan bir liderdi. Halkın cumhuriyet rejimini o günlerde mucize olarak görmesi nedenleri çok çeşitli belki de konumuz açısından ikincil sayılabilecek bir saptamadır.

Çok değil 80 yıl önceki mucize artık gerçek! Bu gerçeği kabul etmemek, suni görmek ise 2000'li yıllarda inanılır gibi değil. Hastalıklı beyinlerce üretilmiş bir sürü rejim tartışması gençliğin gözüyle cumhuriyeti daha da yüceltmektedir. Cumhuriyet olmasaydı bu sesler nasıl çıkacaktı? Acaba bunun farkında olarak hiç düşündüklerini bir daha düşündüler mi? Sanmıyorum. Çünkü düşündüklerini düşünebilme bir cumhuriyet insanının başarısı olabilir ancak.

² Peygamber kelimesinin dini anlamından ayrı olarak mucizeler ile kendini kabul ettiren bir üstün insan anlamında kullanıyorum. Atatürk de alışılanın, olağan sayılanın diğer boyutuna Türk toplumunu davet etti.

Felsefe ve edebiyat literatüründe de diğer insanları düşünceleriyle harekete geçiren, onlara kabul edilmiş yaşam tarzının dışında bir yaşamı kendi yaşama örneği ile gösteren önemli şahsiyetlere “peygamber”, ya da “peygamber gibi” nitelemesi ile atıflar vardır.

Yazı boyunca düşündüklerimizi tekrar düşünerek gençliğin, yani benim gözümle Cumhuriyetimizin resmini çiziyorum. Türkiye Cumhuriyeti bu renklerin hepsini içinde barındıran muhteşem bir doğa. Unutmayalım ki, doğayı kirleten, onu yok etmeye, düzenini bozmaya çalışan insan olmuştur. Oysa ki, doğanın öğelerine, işleyişine müdahale edilmedikçe kendi içinde bir problem oluşmayacaktır. Cumhuriyetin doğal yapısı onu değiştirmeye çalışmak değil, içindeki renk çeşitliliğini yakalamak ve benimsemekle yaşayacaktır ve zevk verecektir bizlere.

İşte Türkiye Cumhuriyeti de aktarmaya çalıştığım gibi zor, ama çok zor kazanılmış doğal renkleri ile eşsiz bir resimdir. Bir resmi yorumlamak nasıl onu yaratan ressamını anlamaktan geçiyorsa, Atatürk'ü anlamadıkça da Cumhuriyet Çınarı'nın resmini anlayamayız. Ressamı anlayamayanlar hem Çınar'ın gerçekçi olmadığını, hem de yanlış renklerle boyandığını ifade edeceklerdir. Herkes ifade etmekte hürdür kuşkusuz. Ancak ifadeler bilimsel temellerden, somut dayanaklardan, tarihi gerçeklerden saparak dile getirilirse boş laf olur. Ressamın Çınar ağacını boş laflarla eleştirmeye çalışmak renksizliğin örneği değil midir? Renksiz resim haz vermez, sıkıcıdır. Gerçek yaşamdan ve onun gereklerinden kopuktur. Oysa ki modern resimde çok renklilik, çok anlamlılık, anlaşılabilme ve yorumlanabilme ressamın amaçlarından biridir.

Öyleyse ressamı anlayarak bu Çınar'ın resmini yorumlayacağız. Renkleri tek tek görerek, duyarak, altında yatan birikimi bilerek yorumlayacağız. Resmin bütününe görerek yorumlayacağız. O ressamın fırçasındaki öngörülerini tekrar düşünerek yorumlayacağız. Bu düşünceleri yakalayamazsak, aydınlığa gözlerimizi kaparsak Çınar beslenemeyecek, doğal dengesi bozulacaktır, solup gidecektir. Onu daha da yeşertmek, yeni dallar, parlak yapraklarla donanmasını sağlamak hepimizin görevi olmalıdır.

Herkesi bu Çınar resmindeki renkleri, en aydınlık, en zengin renkleri bize hediye eden **reformist ressam** Mustafa Kemal Atatürk'ün aziz anısına sahip çıkmaya çağırıyorum ve Cumhuriyet Çınarı'nın resmini bir şiirimle sizlere yorumluyorum:

Gençliğin gözüyle cumhuriyet **ulusal bağımsızlık,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **özgürlük,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **tarihten alınan bir güç, yeni başarılarla ulaşma azmi,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **daha çok çalışmak,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **şehit kanlarındaki umut, bu umuda ihanet edenleri düşünceyle yenmek,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **anaların, kadınların birer “insan” olması, insan yerine konması,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **doğusundan batısına ülkeme hizmet etmek,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet bu satırları yazarken duyduğum **övünç,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet nice **Atatürkler, nice İnönüler, niceler....**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **onur,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **İstiklal Marşı’nda yanaklardan süzülen iki damla yaş,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **insan hakları, demokrasi, egemen halk, egemen çağdaşlık,**
Gençliğin gözüyle cumhuriyet **beni ben yapan mirasım, servetim, haklarım,**
Cumhuriyet benliğim, gölgesinde“insan”lığım,
O benim “Çınar”ım...

Güncel ÖNKAL